

Cuprins

Introducere.....	7
I. VULNERABILITĂȚI, RISCURI, TEMERI ȘI FRICI SOCIALE.....	9
Conceptul de vulnerabilitate - definiții	9
Vulnerabilitate - dimensiunea socială	11
Vulnerabilitate - dimensiunea politică	13
Vulnerabilitate și reziliență	15
Importanța vulnerabilității sociale în studiul rezilienței comunitare	16
„Vulnerabilitatea intrinsecă” a comunității.	
Resorturile de securitzare comunitară	18
Riscuri sociale. Societăți/comunități „de risc”	21
Amenințări, temeri și insecurități.....	25
Frici sociale. „Cultura fricii”	27
II. METODOLOGII DE MĂSURARE A VULNERABILITĂȚILOR.....	31
Metode de măsurare a vulnerabilităților propuse în literatură.....	32
Baze de date disponibile pentru studiul vulnerabilităților sociale și politice	35
III. VULNERABILITĂȚILE SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI - DATE, STATISTICI, INTERPRETĂRI	43
Vulnerabilități socio-demografice	44
Populația României. Populația rezidentă (1960-2020).....	45
Dinamica sporului natural	46
Indicatori ai îmbătrânirii demografice.....	48
Rata fertilității - indicator principal al înlocuirii generaționale	51
Rata mortalității infantile	52
Indicatori privind migrația	53
Vulnerabilități socio-ocupaționale	55
Populația activă și populația ocupată	55
Rata șomajului.....	57
Rata de dependență demografică (1990-2020)	59
Indicatori ai sărăciei	60
Vulnerabilitățile sistemului educațional românesc.....	61
Vulnerabilitățile sistemului medical	68
Sărăcia comunitară. Accesul la utilități	72
Vulnerabilități socio-politice	75
Vulnerabilități privind participarea politică.....	75
„Cetățenia activă”. Participarea românilor la activități formale și informale.....	77
Angajament civic. Participări la acțiuni politice	80
Încrederea românilor în ceilalți și în instituțiile statului	83

IV. INDICI AI VULNERABILITĂȚILOR SOCIALE	87
Indicele de vulnerabilitate socio-demografică	87
Indicele de vulnerabilitate socio-ocupatională	89
Indicele de vulnerabilitate a capitalului uman	92
Indicele de vulnerabilitate a infrastructurii.....	94
V. ROMÂNIA DE DINCOLO DE CIFRE. ANALIZE ȘI STUDII DE CAZ	99
Scăderea populației României - depopulare a satelor.	
Analize și studii de caz.....	102
Risc de sărăcie. Analize și studii de caz.....	104
Capital uman - vulnerabilități. Analize și studii de caz	106
Vulnerabilitățile privind infrastructura rutieră. Analize și studii de caz	112
VI. CRIZA COVID-19: VULNERABILITĂȚI, IMPACT, PROIECȚII.....	115
Impactul COVID-19 la nivel global	115
Impactul COVID-19 asupra sistemului de sănătate	118
Gestionarea resurselor sanitare în pandemie. Lecții de bune practici	121
Impactul COVID-19 asupra sistemului socio-ocupational.....	123
Impactul COVID-19 asupra sistemului educațional.	
Modele de bune practici.....	127
Impactul COVID-19	132
Impactul asupra sistemului socio-demografic.....	132
Impactul COVID-19 asupra populației: temeri, frici, vulnerabilități.....	138
VII. SOCIETATEA ROMÂNEASCĂ - RADIOGRAFIE SOCIO-POLITICĂ	145
Elemente de încredere interinstituțională și comunicare	
în contextul pandemiei.....	145
Efectul 'rally-round-the-flag'	148
Echilibre și dezechilibre sociale. Teorii despre fragmentare	
și polarizare socială	156
Mișcări sociale pe plan internațional	160
Mișcări sociale în contextul pandemiei în România	162
Activismul online și offline. Rolul rețelelor de socializare în organizarea și	
coordonarea acțiunilor colective	165
VIII. ÎN LOC DE CONCLUZII	171
Ce va fi după? Discuții, previziuni, proiecții	171
IX. Bibliografie.....	175
X. Anexe	191

Introducere

Cartea de față încearcă să aducă în atenția cititorilor o radiografie socio- politică a societății românești în contextul noii crize pandemice văzută prin prisma statisticilor și studiilor de caz. Accentul nu cade doar pe partea de prelucrare a datelor, dar și pe interpretarea acestora și poziționarea lor în contextul transformărilor societății românești din 1990 și până astăzi.

Alcătuirea unui tablou al societății românești, cu toate carențele ei ar duce la o înțelegere mai bună a fenomenelor sociale și ne ajută să decriptăm acele elemente de refacere a resorturilor comunitare.

Ce se întâmplă cu adevărat în cadrul comunităților românești? Ce probleme reale sunt la nivel demografic, social, educațional, medical, de infrastructură? Sunt aduse acestea în atenția decidenților care formulează politici? Care sunt amenințările reale ale societății românești și cum ar trebui remediate acestea? Cartea încearcă să răspundă la aceste întrebări folosindu-se de un cadru teoretic extras din literatura de specialitate, dar și de date concrete care arată problemele reale ale României pe mai multe paliere.

Studiul s-a născut dintr-o preocupare și o nevoie reală de a cunoaște adevărata realitate a societății: vulnerabilitățile ei, amenințările de ordin demografic și social, capitalul uman, educațional, sanitar, dar și modalitatea oamenilor de a se raporta la factorul politic, instituții politice, încrederea pe care o au în acestea și mobilizarea populației privind participarea electorală, în asociații voluntare sau pentru petiții și proteste.

A analiza vulnerabilitatea unui sistem înseamnă să arăți anumite carențe, slăbiciuni care se pot remedia căutând diferite soluții sau metode. Importanța cărții rezidă tocmai în faptul că analiza vulnerabilităților sociale aduce în vedere această latură, a cunoașterii societății sub toate

aspectele pentru a reliefa adevăratele probleme și pentru a propune soluții de remediere a acestora.

În cazul unor crize, cum e cea a pandemiei, comunitățile fără resorturi comunitare stabile, cu o structură demografică, sanitară și ocupațională slăbite nu pot face față amenințării, riscând să declanșeze efecte negative de mare anvergură atât la nivel individual, cât și comunitar. Vulnerabilitățile sunt reliefate tocmai în cazul unor crize puternice care pun în pericol indivizi și comunități întregi. Criza pandemică de acum arată tocmai dezechilibrul comunitar la nivel demografic, sanitar, educațional etc. care s-a perpetuat în timp și a dus la o criză sistemică și individuală. Problemele întâmpinate cu resursele umane, de infrastructură, educațională, privind echipamentele medicale ș.a.m.d. nu sunt noi, dar nu au fost destul de serios luate în seamă de decidenți. Aceste probleme s-au rostogolit, au devenit din ce în ce mai acute și în cazul unei crize puternice pot duce la prăbușirea întregului edificiu societal. Cum ar trebui privite aceste aspecte, cum ar trebui abordate problemele menționate astfel încât să învățăm ceva din lecțiile primite și a fi mult mai pregătiți în eventualitatea unor crize viitoare sunt teme de reflecție pentru experți și decidenții politici, pornind de la abordările conturate în studiul de față.